

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

Comisia economie, buget și finanțe

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 105

www.parlament.md

1 decembrie 2017

CEB nr. 476

RAPORT

asupra proiectul Legii bugetului de stat pentru anul 2018 (nr.357 din 23.11.2017)

În conformitate cu prevederile art.54 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181 din 25.07.2014, Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul Legii bugetului de stat pe anul 2018, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova, și comunică următoarele.

Prezentul proiect de lege are ca obiect stabilirea bugetului de stat pentru anul 2018, cuprinzând veniturile pe tipuri și articole, și cheltuieli pe autoritățile/instituțiile bugetare detaliate pe grupe, programe și articole.

Proiectul de lege este elaborat conform cadrului legal și altor acte legislative, ce reglementează aspectele bugetar-fiscale.

Proiectul Legii bugetului de stat pe anul 2018 a fost elaborat în baza prognozei dezvoltării economiei în anii 2018-2020 și obiectivelor politicii bugetar fiscale pe anul 2018, care au fost examinate de către Parlament în prima lectură, și încorporează impactul modificărilor Codului fiscal și Codului Vamal și a altor acte legislative. De asemenea, prioritățile de politici care derivă din Programul de activitate a Guvernului, și alte documente de politici și strategii naționale și sectoriale, precum și acordurile semnate/ratificate cu partenerii de dezvoltare.

Totodată, s-a ținut cont de cadrul legislativ în vigoare și toate actele normative adoptate de Parlament și de către Guvern în anul 2017, care au impact asupra cheltuielilor bugetare pe anul 2018.

Accentul bugetului de stat pe anul 2018 este pus pe corelarea strânsă a cadrului de cheltuieli cu cadrul de resurse disponibile prin sporirea eficacității și eficienței cheltuielilor publice, prioritizării programelor de cheltuieli și direcționării resurselor disponibile la programe de importanță vitală, fără a admite crearea de blocaje financiare în sistemul bugetar, implementarea în continuare a reformelor structurale, consolidarea finanțelor publice și a stabilității financiare drept condiții primordiale pentru atingerea obiectivului durabilității bugetar-fiscale, prin menținerea unui deficit al bugetului public național la nivel sustenabil, evitând riscurile legate de șocurile interne și externe.

Prognoza macroeconomică pentru anul 2018 prevede o redresare treptată a situației economice. Conform prognozelor, Produsul Intern Brut (PIB) în termeni reali față de anul 2018 va fi într-o creștere de 3,0%, și se estimează în volum de 160,1 miliarde lei.

Pentru anul 2018 se estimează creșterea anuală în termeni reali a producției industriale cu 5,3%, a producției agricole cu 3,3%, iar volumul investițiilor în active materiale pe termen lung cu 4,8%.

Exportul va crește cu circa 8,0% față de nivelul anului 2017 și va însuma 2545,0 mil. dolari SUA.

Importurile se prognozează că vor crește în 2018 cu circa 6,0% și vor însuma 5100,0 mil. dolari SUA. Creșterea volumului importurilor va fi condiționată de restabilirea cererii interne, în special, pentru materia primă de import din partea mediului de afaceri; majorarea fluxului de investiții, în special a mașinilor, aparatelor electrice, produselor minerale. De asemenea, la sporirea importurilor va contribui cererea crescândă a populației pentru bunurile importate, condiționată de creșterea veniturilor și transferurilor de peste hotare.

În anul 2018 soldul negativ al balanței comerciale va constitui 2560,0 mil. dolari SUA față de 2450,0 mil. dolari SUA în anul 2017.

Rata medie anuală a inflației este prognozată la nivel de 6,0%.

Pentru anul 2018 salariul nominal mediu lunar în ansamblu pe economie va atinge 6100,0 lei, nominal fiind în creștere față de anul 2017 cu 7,9%, iar în valori reale fiind în creștere cu 3,4%. Fondul de remunerare a muncii va atinge suma de 42,6 mlrd. lei.

Bugetului public național s-a realizat în baza prognozei indicatorilor macroeconomici proiectați pentru anul 2018 prezentați și a politicii bugetar-fiscale pentru anul 2018.

În Bugetul public național pentru anul 2018 sunt estimate *venituri* în sumă de **56 999,6 mil. lei**, în creștere cu 7,8% față de estimările pe anul 2017, ce reprezintă o pondere în PIB de 35,6 %, cu 0,1 p.p. mai mult decât în anul 2017, și *cheltuieli* în mărime de **61 713,5 mil.lei**, în creștere cu 8,2% față de cele prevăzute în anul 2017, ce reprezintă o pondere de 38,5% în PIB și care se majorează cu 0,2 p.p. comparativ cu anul 2017, cu un *deficit bugetar* estimat în sumă – **4 713,9 mil.lei**, ce reprezintă o pondere de 2,9% în PIB, față 2,8% în PIB în anul 2017.

Volumul total al deficitului bugetului public național în sumă de 4 713,9 mil. lei îi revine totalmente bugetului de stat, celelalte bugete componente ale bugetului public național fiind în echilibru.

Totodată, începând cu anul 2018 se prevede implementarea regulii bugetar-fiscale stipulate în Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181 din 25 iulie 2014. Aceasta regula bugetar-fiscală impune ca deficitul bugetului public național, excluzând granturile, să nu depășească 2,5% din PIB. Totodată, în condițiile existenței surselor reale de finanțare a proiectelor de investiții capitale finanțate din surse externe, se permite depășirea nivelului-limită al deficitului bugetului public național.

Pentru anul 2018 deficitul Bugetului Public National, excluzând granturile, reflectă încadrarea soldului bugetar în regula bugetar-fiscală.

Creșterea veniturilor Bugetului public național cu 4,1 mlrd. lei față de precizat 2017, se datorează în special:

- creșterii economice și altor măsuri - cu 2,1 mlrd. lei;
- creșterii intrărilor de granturi – cu 1,6 mlrd. lei;
- impactului măsurilor politicii fiscale – cu 0,4 mlrd. lei.

În structura veniturilor publice pe anul 2018:

- partea majoră de 64,2% o dețin veniturile bugetului de stat, fiind în creștere cu 8,5% în comparație cu precizat 2017;
- 22,0% o dețin veniturile bugetului asigurărilor sociale de stat, fiind în creștere cu 7,9% în comparație cu precizat 2017;
- 6,9% o dețin veniturile fondurilor de asigurare obligatorie de asistență medicală, fiind în creștere cu 8,1% în comparație cu precizat 2017, și
- 6,9% o dețin veniturile bugetelor UAT, fiind în creștere cu 1,9% în comparație cu precizat 2017.

În structura veniturilor bugetului public național, partea majoră o dețin impozitele și taxele, și acestea vor constitui circa 62,2% (35 448,0 mil. lei), urmate de contribuțiile și primele de asigurări obligatorii care reprezintă 28,9% (16 469,7 mil. lei). Granturile se prognozează să dețină circa 5,0% (2 830,0 mil. lei), și alte venituri ale bugetului public național se prognozează să dețină circa 3,9% din totalul veniturilor.

Din totalul granturilor, cele destinate susținerii bugetului reprezintă circa 77,4% la sută (2 189,2 mil. lei), restul 22,6% (640,8 mil. lei) fiind destinate proiectelor finanțate din surse externe. Granturile destinate suportului bugetar sânt preconizate a fi obținute în totalitate din partea Uniunii Europene. Ponderea granturilor în PIB va constitui 1,8%.

Cheltuielile bugetului public național pe anul 2018 prevăd asigurarea activităților și măsurilor de politici, care derivă din documentele de politici naționale și sectoriale, caracteristice pentru fiecare componentă a bugetului public național.

Comparativ cu anul 2017, în anul 2018 toate componentele bugetare ale bugetului public național atestă creștere, respectiv cheltuielile bugetului de stat se majorează cu 9,4%, cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat - cu 8,6%, cheltuielile fondurilor asigurării obligatorie de asistență medicală - cu 5,3%, iar cheltuielile bugetelor locale - cu 5,6%.

În aspectul repartizării resurselor financiare pe ramuri, se atestă volumul preponderent pentru ramura protecției sociale – 33,9% din totalul cheltuielilor publice, pentru învățământ se repartizează 16,9% din cheltuielile totale, pentru sănătate constituie 12,9% din cheltuielile totale, și cheltuielile aferente serviciilor în domeniul economiei vor constitui 12,8% din totalul cheltuielilor publice.

Cheltuielile de personal pentru anul 2018 sânt estimate în sumă de 13768,6 mil. lei sau 8,6% în PIB, în creștere cu 1308,0 mil. lei, comparativ cu anul 2017.

Majorarea volumului cheltuielilor de personal este influențată de implementarea măsurilor privind majorarea salariilor angajaților din sectorul bugetar, restructurarea și crearea unor noi instituții sau majorarea numărului de unități conform prevederilor actelor normative în vigoare.

Parametrii bugetului de stat pe anul 2018

Pe anul 2018 abordarea bugetului de stat este de a asigura pe baza unei viziuni coerente care va menține stabilitatea macroeconomică, sumele necesare continuării reformelor structurale economice și sociale.

Veniturile bugetului de stat pe anul 2018 sunt estimate în sumă totală de **36 618,5 mil. lei**, cu o creștere față de precizat 2017 - de 2 851,8 mil. lei sau 8,4%.

Ponderea veniturilor bugetului de stat în raport cu PIB se estimează la nivel de 22,9 % în creștere cu 0,2 p. p. comparativ cu 2017 precizat.

Partea preponderentă a veniturilor bugetului de stat - 87,5% sau 32 074,6 mil. lei o dețin încasările din impozite și taxe, cu o creștere față de precizat în 2017 de 4,1% sau cu 1 270,7 mil. lei. Ca pondere în PIB, aceste venituri vor atinge nivelul de 20,0%, cu 0,7 p. p. mai puțin față de cele precizate pe anul 2017.

Intrările de granturi pentru susținerea bugetului și pentru proiectele finanțate din surse externe, conform acordurilor semnate cu donatorii externi, se prognozează în sumă de 2830,0 mil. lei, fiind în creștere față de precizat pe anul 2017 cu 1657,9 mil. lei sau de 2,4 ori mai mult. Ca pondere în suma totală a veniturilor bugetului de stat granturile vor constitui 7,7% și în raport cu PIB - 1,8%. Din suma totală a granturilor, - granturi pentru suport bugetar vor fi debursate în suma de 2189,2 mil. lei (echivalent - 105,2 mil. euro) sau 77,4% din suma totală de granturi, și - pentru proiecte finanțate din surse externe - 640,8 mil. lei (echivalent - 39,4 mil. dol. SUA) sau 22,6% din suma totală.

Pentru anul 2018, principalul donator va fi Comisia Europeană, din contul căreia vor fi valorificate mijloace financiare în sumă totală de 2 460,0 mil. lei (echivalentul a 118,2 mil. euro) ceea ce reprezintă o pondere de 86,9% din totalul intrărilor de granturi externe. Totodată, 89,0% din volumul granturilor din partea Comisiei Europene vor fi destinate pentru susținerea bugetului, iar 11,0% vor fi destinate realizării proiectelor finanțate din surse externe.

Alte venituri vor constitui 7,4% din totalul veniturilor bugetului de stat pe anul 2018, cifrându-se în valori nominale la 1 704,5 mil. lei. Circa 717,3 mil. lei (42,1%) din aceste venituri reprezintă mijloacele încasate de către autoritățile/instituțiile bugetare în urma comercializării mărfurilor și prestării serviciilor, locațiunii și donațiilor pentru aceste autorități/instituții.

Transferuri în cadrul bugetului public național. Pentru anul 2018, sunt prevăzute transferuri la bugetul de stat din bugetele locale pentru proiectele finanțate din surse externe în sumă de 9,4 mil. lei.

Pentru anul 2018, **cheltuielile bugetului de stat** se estimează în sumă de **41 332,4 mil. lei**, cu o creștere de 3 535,5 mil. lei sau cu 9,4 % comparativ cu cheltuielile prevăzute pentru anul 2017.

Alocațiile prevăzute în buget pe anul 2018 sunt determinate de necesitatea asigurării financiare a priorităților ramurilor, conform documentelor de politici naționale și sectoriale; continuării reformelor derulate în domenii: protecție socială, sistemul educațional, sănătate, ordine publică, justiție; asigurării implementării prevederilor legislației privind remunerarea muncii în sectorul bugetar; precum și asigurării financiare a proiectelor și acțiunilor prevăzute în acordurile cu partenerii de dezvoltare.

Pe componenta de bază cheltuielile bugetului de stat pe anul 2018 (cu excepția celor aferente proiectelor finanțate din surse externe) se prevăd în sumă de 37 015,4 mil. lei, cu o creștere de 1 407,2 mil. lei, sau de 4,0% față de anul 2017. În cadrul proiectelor finanțate din surse externe se prevăd cheltuieli în sumă de 4 317,0 mil. lei, cu o creștere de 2 128,3 mil. lei, sau de circa 2 ori, comparativ cu anul 2017.

Ca ponderea în totalul cheltuielilor bugetului de stat – 89,6% revine componentei de bază și 10,4% revine proiectelor finanțate din surse externe.

Circa 87,6% din cheltuielile prevăzute în buget urmează să fie acoperite din contul resurselor generale ale bugetului de stat, iar 12,4% - din contul încasărilor de la efectuarea lucrărilor și prestarea serviciilor contra plată, din granturi și împrumuturi pentru proiectele finanțate din surse externe, precum și din donații, sponsorizări și alte mijloace bănești, intrate legal în contul instituției bugetare.

Cheltuielile în cadrul grupelor funcționale principale pentru anul 2018.

În anul 2018 comparativ cu anul 2017, practic toate grupele beneficiază de majorare a alocațiilor, cu excepția serviciilor de stat cu destinație generală care are diminuare de alocații, și se prezintă mai jos:

Serviciile de stat cu destinație generală – 6328,4 mil. lei cu o descreștere de 1,9% (124,3 mil. lei) comparativ cu anul 2017 precizat. Comparativ cu alocațiile precizate pe anul 2017, cheltuielile sunt micșorate din contul resurselor generale cu 141,8 mil. lei sau cu 2,3% și a veniturilor colectate cu 65,1 mil. lei sau circa 27,8%, iar majorări au fost înregistrate din contul proiectelor finanțate din surse externe cu 82,6 mil. lei sau 98,7%. Unii factori care au cauzat modificările respective reies din raționalizarea structurii administrației publice, cât și din demararea propriu-zisă a Reformei administrației publice centrale.

Apărarea națională – 617,0 493,2 mil. lei cu o majorare de 49,9 mil. lei sau cu 8,8% față de anul 2017. Resursele ramurii vor fi îndreptate pentru asigurarea funcționalității instituțiilor din sector în sumă de 571,5 mil. lei (92,6% din total), la dezvoltarea bazei tehnico-militare - 37,0 mil. lei (6,0%) și pentru implementarea proiectelor finanțate din surse externe – 8,5 mil. lei (1,4%).

Ordine publică și securitate națională - 4446,8 mil. lei, cu o majorare de 241,4 mil. lei sau cu 5,7% față de anul 2017 precizat. Pentru asigurarea funcționalității instituțiilor din sector în anul 2018 se preconizează cheltuieli în

sumă de 4080,0 mil. lei (91,8% din total), iar pentru programe și proiecte de dezvoltare a sectorului – 366,8 mil. lei (8,2%).

Servicii în domeniul economiei - 7 188,5 mil. lei, cu o creștere de 1454,4 mil. lei sau cu 25,4% față de precizat 2017. Principalii factori care au influențat creșterea grupei date față de bugetul precizat sînt: - majorarea proiectelor finanțate din surse externe cu 1613,7 mil. lei, dintre care majorarea principală o constituie proiectele pentru construcția și reconstrucția drumurilor naționale – 1587,9 mil. lei;

- majorarea alocațiilor pentru asigurarea cu mere a elevilor din școli și gimnazii – 25,0 mil. lei;

- majorarea contribuției Guvernului în scopul construcției gazoductului Ungheni-Chișinău – 104,7 mil. lei;

- majorarea contribuției pentru proiectele finanțate din surse externe – 2,1 mil. lei;

- majorarea alocațiilor din venituri colectate – 4,9 mil. lei.

Factorii care au dus la diminuarea alocațiilor sunt: - diminuarea Fondului rutier - cu 100,0 mil. lei, care în anul 2018 va constitui 1715,9 mil. lei;

- diminuarea Fondului de eficiență energetică – cu 60,0 mil. lei, care în anul 2018 va constitui 50,0 mil. lei;

- diminuarea alocațiilor pentru activitățile de susținere a exporturilor – 10,0 mil. lei în legătură cu excluderea cheltuielilor pentru dotarea Colegiului de inginerie (or. Strășeni) cu echipament și mobilier;

Din resursele grupei date vor fi finanțate măsuri prioritare cu impact în domeniul economiei cum ar fi: - fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural – 900,0 mil. lei;

- programul de atragere a remitențelor în economie (PARE 1+1) – 40,0 mil. lei;

- activități de susținere a promovării exportului - 31,9 mil. lei ce va permite sporirea competitivității sectoarelor economice;

- susținerea de către stat a întreprinderilor mici și mijlocii, inclusiv stimularea investițiilor pentru dezvoltare regională prin crearea locurilor de muncă – 29,4 mil. lei din care pentru programul de abilitare economică a femeilor din regiuni 10,0 mil. lei;

- fondul de garantare a afacerilor în sectorul rural – 25,0 mil. lei ceea ce va permite acordarea garanțiilor pentru 177 antreprenori;

- dezvoltarea sistemului național de metrologie, standardizare și acreditare – 17,7 mil. lei;

- evaluarea bunurilor imobile în scopul impozitării – 14,4 mil. lei;

- activități sanitar-veterinare și pentru siguranța produselor de origine animală – 191,3 mil. lei;

- protecția antigrindină a terenurilor agricole pentru care sunt prevăzute - 92,2 mil. lei.

Protecția mediului – 157,7 mil. lei cu o creștere cu 2,9 mil. lei, sau cu 1,9% față de bugetul precizat pe anul 2017. Resursele ramurii vor fi direcționate în

scopul implementării programelor în domeniul protecției mediului, gestionării deșeurilor solide și utilizării durabile a resurselor naturale.

Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale - 482,3 mil. lei cu o creștere de 94,9 mil. lei, sau cu 24,5% față de precizat 2017. Direcțiile prioritare în domeniul gospodăriei de locuințe și gospodăriei serviciilor comunale sunt implementate de către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului.

Resursele ramurii în mărime de 482,3 mil. lei vor fi direcționate în scopul aprovizionării cu apă și canalizare și asigurarea serviciilor comunale de calitate.

Ocotirea sănătății - 3927,4 mil. lei cu o creștere de 410,0 mil. lei, sau cu 11,7 % față de cele precizate în anul 2017.

Cultură, sport, tineret, culte și odihnă – 693,8 mil. lei, cu o creștere de 1,3 mil. lei, sau cu 0,2 % față de cele precizate în anul 2017.

Învățământ – 9907,1 mil. lei, cu o creștere de 674,6 mil. lei, sau 7,3% față de anul 2017 precizat;

Protecție socială - 7627,9 mil. lei și sunt în creștere cu 774,6 mil. lei sau cu 11,3% față de anul 2017 precizat.

Astfel, cele mai esențiale majorări de alocații se atestă la grupele: servicii în domeniul economiei – cu 25,3%, protecție socială – cu 11,3%, învățământ – cu 7,3%, ocrotirea sănătății – cu 11,7%. Grupele de cheltuieli respective dețin și ponderea majoră în totalul cheltuielilor bugetului de stat: învățământului revin 24,0%, protecției sociale – 18,5%, serviciilor în domeniul economiei – 17,4%, ocrotirea sănătății – 9,5% din volumul cheltuielilor bugetului de stat.

În structura funcțională, comparativ cu anul 2017 modificări esențiale se prevăd la serviciile în domeniul economiei, ponderea cărora crește cu 2,2 p.p., și la serviciile de stat cu destinație generală, ponderea cărora descrește cu 1,8 p.p.

Cheltuielile bugetului de stat, cu excepția celor aferente proiectelor finanțate din surse externe, prevăzute pentru implementarea programelor în anul 2018 nemijlocit prin intermediul autorităților publice centrale însumează 21 976,4 mil. lei sau circa 53,2%, celelalte 19356,0 mil. lei sau 46,8% constituie cheltuielile pentru programele prevăzute spre realizare din contul bugetului de stat prin intermediul bugetelor locale, BASS, FAOAM.

Transferurilor de la bugetul de stat către bugetele locale se cifrează la 9 787,5 mil. lei, dintre care:

- transferuri cu destinație generală – 1 421,3 mil. lei;
- transferurile cu destinație specială – 8 357,6 mil. lei;
- transferuri temporare din fondul de compensare – 8,6 mil. lei.

Transferurile de la bugetul de stat către bugetul asigurărilor sociale de stat pentru anul 2018 au fost estimate în sumă de 6758,5 mil. lei, ceea ce este cu 735,0 mil. lei mai mult față de suma precizată pe anul 2017.

Transferurile de la bugetul de stat către fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2018 vor însuma 2728,0 mil. lei.

În aspectul clasificăției economice, cheltuielile bugetului de stat pentru anul 2018 se caracterizează după cum urmează:

Cheltuieli de personal pentru instituțiile finanțate de la bugetul de stat se prevăd în sumă de 6 717,2 mil. lei, sau 16,3% din cheltuielile totale și sînt în creștere cu 493,7 mil. lei sau cu 7,9 % față de cele prevăzute pe anul 2017.

Cheltuielile pentru *bunuri și servicii* se prevăd în sumă 2 211,5 mil. lei, sau 5,4% din cheltuielile totale, cu o creștere de 5,4% față de anul 2017.

Dobînzii. Pentru serviciul datoriei de stat se prevăd mijloace în sumă de 1 819,5 mil. lei, cu 170,8 mil. lei, sau cu 8,6 % mai puțin comparativ cu anul 2017, în special din contul diminuării serviciului datoriei de stat interne.

Pentru *subsidii* se prevăd alocații în sumă de 2 871,7 mil. lei, cu 225,5 mil. lei, sau cu 7,3% mai puțin comparativ cu anul 2017.

Prestațiile sociale însumează 364,9 mil. lei, cu o creștere de circa 33,8 mil. lei sau cu 10,2% față de volumul prevăzut pentru anul 2017.

Alte cheltuieli. Categoria respectivă de cheltuieli însumează 2 140,1 mil. lei, sau 5,2% din cheltuielile bugetului, cu o creștere de 2,8% față de anul 2017.

Pentru *mijloace fixe* se prevăd alocații în sumă de 4 608,8 mil. lei, sau 11,2% din total (dintre care 3 393,4 mil. lei, sau 73,6% constituind investiții capitale), și este în creștere față de anul 2017 cu 1 894,8 mil. lei.

Alocațiile prevăzute pentru *stocuri de materiale circulante* constituie 1 151,1 mil. lei, cu o creștere de 115,4 mil. lei față de anul 2017 și constituie circa 2,7 % din cheltuielile bugetului de stat.

Cheltuielile curente sînt prevăzute în sumă de 35 168,3 mil. lei, cu o majorare de 1 686,9 mil. lei sau 5,0% comparativ cu anul 2017.

Cheltuielile capitale se prevăd în sumă 6 164,1 mil. lei, cu o majorare de 1 848,6 mil. lei sau cu 42,8% față de anul 2017. Ponderea cheltuielilor capitale în totalul cheltuielilor bugetului de stat va constitui circa 14,9%, comparativ cu 11,4% în anul 2017.

Circa 57,2% din cheltuielile capitale sau 3 527,4 mil. lei se prevăd din contul proiectelor finanțate din surse externe, iar din contul resurselor generale și veniturilor colectate vor fi direcționate 2 636,7 mil. lei sau 42,8%.

Soldul datoriei de stat la situația din 31 decembrie 2018 va constitui 61 729,5 mil. lei, dintre care 61,3% datorie de stat externă și 38,7% datorie de stat internă, înregistrînd o majorare cu 4 365,9 mil. lei față de valoarea aprobată (precizată) pentru sfîrșitul anului 2017. Ponderea datoriei de stat în PIB la sfîrșitul anului 2018 se va încadra în valoarea de 38,6%, situându-se la același nivel față de aprobat (precizat) pentru finele anului 2017.

Datoria de stat externă. Pe parcursul anului 2018 vor fi valorificate împrumuturi de stat externe în sumă de 7 713,7 mil. lei (echivalentul a 436,3 mil. dolari SUA) și rambursate împrumuturi de stat externe în sumă de 2 310,1 mil. lei (echivalentul a 130,7 mil. dolari SUA). Ca urmare, la situația din 31 decembrie 2018, conform estimărilor, *soldul datoriei de stat externe* nu va depăși 37 869,9 mil. lei (echivalentul a 2 115,6 mil. dolari SUA), ceea ce reprezintă o majorare cu 4

575,9 mil. lei (echivalentul a 325,6 mil. dolari SUA) sau cu 13,7% față de plafonul aprobat (precizat) al datoriei de stat externe la situația din 31 decembrie 2017. În valori nominale, majorarea plafonului datoriei de stat externe se explică prin depășirea sumelor intrărilor externe preconizate pentru anul 2018 față de rambursările pentru același an. Totodată, ca pondere în PIB, se estimează că soldul datoriei de stat externe va înregistra la finele anului 2018 o creștere cu 1,3 p.p. față de anul 2017 și nu va depăși valoarea de 23,7%.

Datoria de stat internă. În anul 2018 se preconizează emisiunea netă a VMS pe piața primară în sumă de zero lei și răscumpărarea VMS emise pentru executarea obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat în sumă de 210,0 mil. lei.

Astfel, la situația din 31 decembrie 2018, conform estimărilor, *soldul datoriei de stat interne* nu va depăși 23 859,6 mil. lei, inclusiv:

- VMS emise pe piața primară - 8 715,0 mil. lei (36,5%);
- VMS convertite - 2 063,4 mil. lei (8,7%);
- VMS emise pentru executarea a obligațiilor de plată derivate din garanțiile de stat - 13 081,2 mil. lei (54,8%).

Garanțiile de stat. Conform estimărilor, la situația din 31 decembrie 2018 soldul garanțiilor de stat nu va depăși 1 000,0 mil. lei și va fi format în totalitate din garanții interne emise întru implementarea Programului de stat „Prima casă”. În anul 2018, nu se preconizează emisiunea garanțiilor de stat externe.

Serviciul datoriei de stat. Cheltuielile legate de serviciul datoriei de stat în anul 2018 se estimează în sumă de 1 819,5 mil. lei, ceea ce constituie o diminuare cu 170,8 mil. lei sau cu 8,6% comparativ cu valoarea aprobată (precizată) pentru anul 2017. Ca pondere în PIB, cheltuielile pentru serviciul datoriei de stat vor însuma cca 1,1%. Cheltuielile pentru *serviciul datoriei de stat externe* se estimează în sumă de 400,7 mil. lei (echivalentul a 22,7 mil. dolari SUA), iar, cheltuielile pentru *serviciul datoriei de stat interne* se estimează în sumă de 1 418,8 mil. lei. Comparativ cu valoarea aprobată (precizată) pentru anul 2017, cheltuielile prevăzute în anul 2018 sînt mai mici cu 152,6 mil. lei sau cu 9,7 la sută ca urmare a deservirii la costuri mai mici a VMS emise anterior.

Balanța bugetului de stat. Deficitul bugetului de stat pe anul 2018 se estimează în sumă de **4 713,9 mil. lei**. Din această sumă - 3 617,9 mil. lei sau 76,7 la sută revine deficitului proiectelor finanțate din surse externe.

Sursele de finanțare a deficitului vor fi constituite din surse interne și externe, în special prin valorificarea împrumuturilor pentru finanțarea proiectelor din surse externe și pentru susținerea bugetului, acțiuni în formă de participare în capital (venituri din privatizare), creanțe interne ale bugetului, din mijloacele bănești din solduri la conturile bugetelor componente ale bugetului public național, precum și din intrări de împrumuturi externe pentru suport bugetar și implementarea proiectelor finanțate din surse externe.

Pentru anul 2018, creditorul Guvernului Republicii Moldova va fi Banca Mondială, prin intermediul Agenției Internaționale de Dezvoltare și Băncii Internaționale pentru Reconstrucție și Dezvoltare, care va acorda împrumuturi în valoare de 1 970,6 mil. lei (echivalentul a 111,5 mil. dolari SUA), ceea ce reprezintă o pondere de aproximativ 25,5% din volumul total al intrărilor de împrumuturi de stat externe. Totodată, 41,1% din volumul împrumuturilor din partea Băncii Mondiale vor fi destinate realizării proiectelor finanțate din surse externe, iar 58,9% - susținerii bugetului.

Comisia Europeană va acorda asistență macrofinanciară în sumă de 1248,6 mil. lei (echivalentul a 70,62 mil. dolari SUA), ceea ce reprezintă o pondere de 16,2%, Banca Europeană de Investiții, care va acorda finanțare în sumă de 1 962,9 mil. lei (echivalentul a 111,0 mil. dolari SUA), ceea ce reprezintă o pondere de 25,4% din totalul intrărilor de împrumuturi de stat externe, Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare – 1 474,3 mil. lei (echivalentul a 83,4 mil. dolari SUA), ceea ce reprezintă o pondere de 19,1 la sută, Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei – 445,1 mil. lei (echivalentul a 25,2 mil. dolari SUA), ceea ce reprezintă o pondere de 5,8 la sută.

Totodată, în anul 2018 se prevede finanțarea acordată sub formă de împrumut din partea Fondului Monetar Internațional (mecanismul EEF/ECF) în sumă de 479,3 mil. lei (echivalentul a 26,6 mil. dolari SUA) ceea ce reprezintă 6,1 la sută din totalul intrărilor de împrumuturi de stat externe.

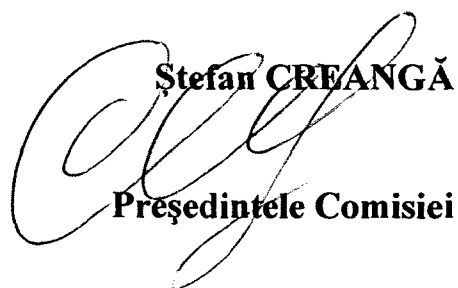
Reieșind din capacitatea bugetului pe anul 2018, se pune accent pe prioritățile de politici, asigurarea cerințelor de cheltuieli înaintate de către autoritățile publice și este orientat spre minimizarea riscurilor de destabilizare bugetar-fiscală, și îmbunătățirea, aplicarea și consolidarea guvernancei bugetare. Totodată, la prezentul scenariu al evoluției cadrului de resurse și cheltuieli al bugetului pe anul 2018 pot influența și factori de risc ce pot apărea pe plan extern și intern, și pot avea implicații asupra finanțelor publice. Acest fapt impune Guvernul să promoveze o politică bugetară axată pe raționalizarea și eficientizarea cheltuielilor și promovarea unei politici bugetar-fiscale orientate spre asigurarea și menținerea stabilității social-economice.

Totodată, proiectul Legii bugetului de stat pe anul 2018 a fost aprobat de către Guvern la data de 21.11.2018, astfel, au fost încălcate regulile în derularea procesului bugetar, și anume a calendarului bugetar, prevăzute în art.47 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale, potrivit cărora Guvernul aprobă și prezintă Parlamentului proiectele legilor bugetare pe anul următor – pînă la 15 octombrie.

Suplimentar, potrivit art.54 alin.(3) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale, legile bugetare anuale se examinează și se adoptă în două lecturi: - în prima lectură se aprobă indicatorii generali ai bugetului (veniturile, cheltuielile și soldul bugetului), și în a doua lectură proiectul legii se examinează și se votează pe articole sau, după caz, în ansamblu, ținînd cont de

propunerile și obiecțiile înaintate la proiect, iar îmbunătățirea părții textuale a legii vor fi luate în considerație la redactarea finală a proiectului.

Comisia economie, buget și finanțe a examinat proiectul Legii bugetului de stat pe anul 2018 și anexele acestuia (nr.357 din 23 noiembrie 2018), și a hotărât, cu majoritatea voturilor membrilor comisiei, să adopte prezentul raport, și înainteză Parlamentului spre examinare și aprobare în primă lectură indicatorii generali ai bugetului, și anume, venituri în sumă de **36 618 500,0 mii de lei** și cheltuieli – în sumă de **41 332 400,0 mii de lei**, cu un deficit în sumă de **4 713 900,0 mii de lei**.

Ștefan CREANGĂ
Președintele Comisiei